

forbrydelser ofte anvendes varetægt med henvisning til flugtfaren, og finder, at det ikke kan afvises, at der bag sådanne varetægtsfængslinger med henvisning til retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 2, litra a, reelt kan skjule sig en retshåndhævelsesarrest, der alene kan finde sted efter den restriktive bestemmelse i litra d. Udvalget foreslår derfor, at hensynet til »sagens beskaffenhed« udgår af bestemmelsen.

5) Udvalget har overvejet, om der fortsat er behov for at opretholde den særlige varetægtsbestemmelse i § 780, stk. 1, nr. 2, litra d (varetægtsfængsling af hensyn til retshåndhævelsen), som i første række er begrundet i hensynet til befolkningens retsbevidsthed og den nødvendige alvor og konsekvens i retshåndhævelsen. Udvalget finder, at en sådan bestemmelse fortsat bør være gældende, men foreslår to ændringer, som må forventes at ville begrænse anvendelsesområdet for retshåndhævelsesarresten. Formuleringen foreslås ændret, således at det ikke er tilstrækkeligt til at anvende varetægt, at det påsigtede forhold efter sin art er af en særlig grovhed. Det kræves yderligere, at det efter de oplysninger om det konkrete forholds grovhed, der foreligger i sagen, skønnes påkrævet, at sigtede ikke forbliver på fri fod. Bestemmelsens anvendelsesområde er af udvalget endvidere søgt begrænset ved, at strafferammen for den påsigtede lovovertrædelse skal nå op til fængsel i 6 år eller derover.

d. På tre punkter foreslår udvalget en udvidelse af de gældende fængslingsbestemmelser:

1) Efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 2, litra c, kan varetægtsfængsling ske, når der er særlig grund til at antage, at sigtede vil bestræbe sig for at »modvirke undersøgelsen ved at fjerne gerningens spor eller påvirke vidner til at afgive urigtig forklaring eller på anden lignende måde«. Udvalget anfører, at der med hjemmel i denne bestemmelse undertiden træffes bestemmelse om varetægt, selv om anholdte tilstår det påsigtede forhold, hvis der er medskyldige på fri fod og grund til at frygte, at de vil blive advaret, eller at sigtede vil vanskeliggøre bevisførelsen mod dem, hvis han sættes på fri fod. Udvalget finder, at varetægt i disse tilfælde kan være påkrævet – i hvert fald, hvis sagens omstændigheder giver grund til at tro, at der foreligger organiseret kriminalitet eller et særligt afhængighedsforhold til medsigtede på fri fod og foreslår derfor i betænkningen for at udelukke enhver tvivl om lovligheden af denne praksis, at varetægt kan etableres, når der er grund til at frygte, at sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen

ved at advare medskyldige. Udvalget har efter betænkningens afgivelse foreslået, at fængslingsgrunden ændres til »advare eller påvirke andre«, således at »medskyldige« udgår. Herved præciseres, at bestemmelsen også omfatter tilfælde, hvor den eller de mistænkte er på fri fod uden endnu at være afhørt af politiet og derfor formelt set ikke kan siges at være sigtet.

2) Udvalget foreslår de gældende fængslingsgrunde suppleret med yderligere en fængslingsgrund om kortvarig varetægtsfængsling i tilfælde af pågribelse »på fersk gerning«, således at sigtede kan tages i varetægt, hvis han er »pågrebet under udøvelsen af lovovertrædelse eller umiddelbart herefter, og sagens omstændigheder giver grundlag for mistanke om, at han har begået andre tilsvarende lovovertrædelser«. (Betænkningens lovudkast § 762, stk. 1, litra e). Udvalget anfører som begrundelse herfor, at der er et reelt behov for, at politiet får lejlighed til at undersøge den eller de anholdtes forhold nærmere under en kortvarig varetægt inden løsladelsen, selv om det enkelte, klarlagte forhold tilstås, og lovens betingelser for varetægt i øvrigt ikke er til stede. Varetægt i henhold til den foreslåede bestemmelse skal ikke kunne udstrækkes udover 7 dage.

3) Endelig foreslår udvalget en udvidelse af adgangen til varetægtsfængsling i forbindelse med overtrædelse af vilkår, der er fastsat i forbindelse med prøveløsladelse, i betinget dom eller ved betinget benådning.

e. Med hensyn til *varigheden* af varetægtsfængslinger viser de foreliggende oplysninger, at varigheden af den enkelte varetægtsfængsling er blevet ca. fordoblet i de sidste 40 år. Den gennemsnitlige varighed ligger nu på 50–60 dage. Dette gennemsnit påvirkes i særlig grad opad af ankesager og sager, i hvilke der foretages mentalundersøgelse.

På denne baggrund har udvalget set det som en vigtig opgave at søge at begrænse varetægtsfængslingernes længde bl. a. ved at indrette varetægtsreglerne på en sådan måde, at de tilskynder til at fremme sagerne. Udvalget foreslår således, at den frist, der fastsættes for varetægtsfængsling, ikke må være længere end 4 uger, og at fristen højst kan forlænges med 4 uger ad gangen. Dette gælder også fristforlængelse under anke. I tilfælde af anke skal også ankeinstansen snarest muligt tage selvstændig stilling til opretholdelse af varetægt m. v., hvis underinstansen har truffet bestemmelse herom.

Udvalget anfører, at der kan være behov for